

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА
БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРИСЯЖНИХ ВИКОНАВЦІВ

Сайко Л. Ю.

ст. викладач кафедри СМП, Сумський державний університет

Радченко Н. О.

Юридичний факультет, Сумський державний університет

На сьогодні суспільство приділяє значну увагу обговоренню проекту Закону «Про присяжних виконавців» від 05.06.2014 р. Ця тема є досить актуальною, оскільки, за чинним законодавством, єдиним органом, який має право здійснювати виконання рішень судів, третейських судів та інших органів і посадових осіб, є державна виконавча служба, яка згідно із ст. 1 Закону України «Про виконавче провадження» повинна здійснювати примусове виконання судових рішень своєчасно, повно та неупереджено. На жаль, на сьогодні, рівень виконання є не задовільним. Цьому сприяло багато причин: перевантаженість роботи державних виконавців, інколи недостатня кваліфікація працівників ДВС, наявність прогалин у законодавстві тощо. За умови постійного збільшення кількості виконавчих документів, рівень їх виконання знижується, а залишок невиконаних виконавчих документів непинно зростає. Збільшувати кількість державних виконавців неможливо [2]. Тому вказаним законопроектом і пропонується ввести інститут присяжних виконавців, який покликаний вирішити зазначену проблему.

Як зауважили адвокати ЮФ «Magisters» О. Складенко та К. Довбня, в Україні ідея запровадження інституту приватних судових виконавців пропагується досить давно. У пресі можна знайти цілу низку публікацій на цю тему. Прихильники ідеї запровадження в Україні інституту приватних судових виконавців на підтвердження своєї позиції вказують на позитивний досвід зарубіжних країн, на можливість підвищення рівня виконання судових рішень в Україні без значних бюджетних витрат, а також на зниження рівня корупції у цій сфері, оскільки за забезпечення належного виконання судових рішень приватні виконавці офіційно, на законних підставах можуть отримувати цілком пристойну плату. Противники приватної ініціативи у сфері забезпечення виконання судових рішень зазначають, що дозвіл на створення й функціонування таких структур призведе до використання не зовсім законних і навіть насильницьких методів при виконанні судових рішень, активного залучення приватних виконавців до участі у рейдерських захопленнях [3].

Одне з найважливіших питань яке постає перед законодавцем – правовий статус присяжного виконавця. Відповідно до ст. 2 законопроекту «Про присяжних виконавців» ним може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту і стаж роботи у сфері права не менш як три роки, володіє державною мовою та склав кваліфікаційний іспит.

Не може бути присяжним виконавцем особа:

- визнана судом обмежено дієздатною або недієздатною;
- щодо якої провадиться дізнання, досудове слідство чи судовий розгляд кримінальної справи;
- яка має судимість;
- нездатна виконувати обов'язки присяжного виконавця за станом здоров'я;
- вчинки і поведінка якої несумісні з виконанням повноважень присяжного виконавця [1].

Крім цього, присяжному виконавцю, так само як і суддям, прокурорам, адвокатам тощо, заборонено займатися підприємницькою або адвокатською діяльністю, перебувати на державній службі або на службі в органі місцевого самоврядування, входити самостійно, через представника або підставну особу до складу виконавчого органу чи наглядової ради або перебувати у штаті юридичної особи, яка має на меті отримання прибутку, виконувати іншу оплачувану роботу, крім викладацької, наукової і творчої у вільний від основної роботи час [1].

Проект Закону «Про присяжних виконавців» потребує удосконалення. Бажано доповнити законопроект положенням, що присяжним виконавцем не може бути особа, яка мала судимість, хоча вона вже знята чи погашена. На нашу думку, деталізації потребує пункт щодо стажу роботи. Потрібно зазначити, що присяжним виконавцем може бути особа, яка має стаж роботи не менше ніж три роки саме в органах примусового виконання рішень. Недоліком вказаного законопроекту є відсутність вікового цензу для кандидата в присяжні виконавці, тому ми пропонуємо закріпити норму, яка б вказувала, що присяжним виконавцем може бути особа, яка досягла 23 років.

Проектом закону передбачається, що присяжний виконавець є спеціально уповноваженою від імені держави особою, на яку покладається виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), визначених Законом України «Про виконавче провадження» [4].

Але, проект Закону «Про присяжних виконавців» встановлює обмеження, щодо виконання рішень коли боржником або стягувачем є держава, про відібрання дитини, про примусове вселення або виселення, у спорах що виникають з корпоративних відносин. Це є цілком логічним і необхідним. У зазначених випадках рішення виконуються тільки органами ДВС, а в усіх інших можуть здійснюватися державними виконавцями.

Ідея щодо впровадження недержавної виконавчої служби має бути втілена в реальність, але спочатку потрібно все ж досягнути узгодженості між законами «Про виконавче провадження» та «Про присяжних виконавців», оскільки державні виконавці і приватні присяжні повинні діяти як злагоджений механізм, доповнюючи один одного [2]. Законом має бути встановлено жорсткий контроль за здійсненням присяжними виконавцями своїх обов'язків.

Таким чином, нормами проекту закону передбачається, що державні та присяжні виконавці прирівняні у правах та обов'язках, але було б доречно внести відповідні зміни до ЗУ «Про виконавче провадження» [4] разом із прийняттям ЗУ «Про присяжних виконавців» [3]. Зараз складно передбачити, як будуть застосовуватися на практиці положення Закону України «Про виконавче провадження» щодо присяжних виконавців, але сама ідея прирівняти за статусом державних і присяжних виконавців є правильною, без цього неможливо повноцінно реалізувати впровадження інституту присяжних виконавців.

На нашу думку, запровадження в Україні інституту присяжних (приватних) виконавців є необхідним позитивним кроком, оскільки дозволить розвантажити органи державної виконавчої служби, оптимізувати процес виконання рішень суду та інших юрисдикційних органів, вирішити проблему корупції в цій сфері. Але, при цьому необхідно доопрацювати законопроект, перед тим як він вступить у законну силу. Зокрема, що стосується правового статусу присяжного виконавця і, в першу чергу, вимог до кандидатів, які бажають займати таку посаду.

Не слід обминати увагою і національний менталітет. Низький рівень правосвідомості та стрімкий розвиток неповаги до моральних цінностей в

суспільстві приводить до висновку, що сьогодні створення в Україні системи приватних виконавців є, щонайменше, передчасним – навіть за умови жорсткого контролю за цією службою з боку органів державної влади.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про присяжних виконавців [Електронний ресурс] : проект Закону України від 06.06.2014 р. № 4028 а. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51230
2. Сайко Л.Ю. Проблеми реформування інституту державних виконавців [Електронний ресурс] / Л.Ю. Сайко. – Режим доступу : <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/24377/1/29.pdf>
3. Ткач І. Приватні судові виконавці: примарні ілюзії чи реальні перспективи [Електронний ресурс] / І. Ткач. – Режим доступу : http://dvsu.at.ua/publ/zakonodavstva/privatni_sudovi_vikonavci_v_ukrajini_primarni_iljuziji_chi_realni_perspektivi/3-1-0-1
4. Про виконавче провадження [Електронний ресурс] : Закон України від 21.04.1999 р. № 606-XIV (Редакція від 05.04.2015). – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/606-14>
5. Про державну виконавчу службу [Електронний ресурс] : Закон України від 24.03.1998 р. № 202/98-ВР (Редакція від 01.01.2015). – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/202/98-%D0%B2%D1%80>